

Een

Er staan wel twintig torenflats aan de boulevard van Torremolinos. Tussen tien en elf uur 's ochtends zie je de tijdelijke bewoners op het balkon verschijnen, zich gapend uitrekken. Ze overleggen: eerst een duik in het zwembad en dan ontbijten, of andersom. Worden er verse broodjes gehaald of gaan we naar Tony's Corner, waar je voor een paar euro zoveel mag eten als je wilt: eieren met spek, worstjes, cornflakes...

Lars ontbeet nooit en hoefde met niemand rekening te houden. Met een sigaret tussen de lippen liep hij het balkon op en leunde over de rand. Hij tuurde door een elegante met paarlemoer ingelegde toneelkijker – ooit ge-

kocht op een rommelmarkt – naar de toeristen op de boulevard. Zelfs nu, op dit vroege uur, liepen sommigen al aan een ijsje te lebben. Het was onmogelijk er niet naar te kijken. Het drong zich aan hem op als een scène uit een pornofilm tijdens het zappen. Kijk, bij die platinablond op de witte cowboylarzen liep het ijs over haar kin, via haar hals naar de spleet tussen haar siliconenborsten. Hij was gekomen voor palmbomen, strand, en zee met aan de horizon een vrachtschip misschien, op weg naar Tanger. Het was er allemaal. De palmen stonden er echt, soms wuifden ze. Die streep blauw was de Middellandse Zee en geen opgeblazen foto in een reisbureau. Maar het enige wat hij rook, was zonnebrandolie, frituurvet en uitlaatgassen van terreinwagens.

Ik was er niet bij maar het is niet moeilijk voor te stellen hoe Lars daar heeft gestaan, misselijk van verveling. Na een lange winter hunkerde hij naar zon, naar licht – net als ik toen ik naar Andalusië vluchtte – maar dit oord maakte hem nog somberder dan de grijze lucht boven Denemarken. Wat deed hij hier, wat moest hij met deze dag? Op het strand dommelde hij steeds weg, te veel slaap maakte hem apathisch. Hij miste zijn huisgenoten in Kopenhagen, in geen drie dagen had hij een zinnig woord met iemand gewisseld. Door al die hazenslaapjes overdag sliep hij 's nachts slecht en werd hij steeds verstrooider. Hij wist nu al niet meer of de half opgerookte sigaret die hij zojuist over de rand van het balkon had gegooid, wel uit was. Snel deed hij een stap achteruit zodat hij vanaf de straat niet zichtbaar was.

Bladerend door een reisgids viel zijn oog op een diep ravijn. Hij besloot naar Ronda te rijden, om de brug te zien. Mooie brug om vanaf te springen, mompelde hij en hij betreurde het dat er niemand in het appartement was die hierom glimlachte. Toen hij las hoe geliefd het oude stadje was bij dagjesmensen uit Marbella en dat ook de touroperators uit Torremolinos het hadden ontdekt, veranderde hij van plan. Hij ging niet uren in een warme auto zitten om weer onder de voet te worden gelopen.

Hij wilde de gids net dichtslaan en zomaar wat gaan rijden, weg van de kust, toen zijn aandacht getrokken werd door een zwart-witfotootje: een vrouw in een kuitlange badjas, leunend tegen een Dorische zuil. Ze had haar ene been licht opgetrokken waardoor de jas een stukje openviel. Net niet te ver, net ver genoeg. Hij zou er wat voor geven zijn hand even op haar knie te mogen leggen.

Los Baños de Calderón lag in de heuvels boven Málaga, las hij, tot in de jaren zeventig was het zeer in trek. De dichter Byron had er in het begin van de negentiende eeuw gekuurd, maar tegenwoordig had niemand er nog iets te zoeken. Toen Lars een kwartier later in zijn auto stapte, wist hij niet precies wat de doorslag had gegeven: de paar haast afwerende zinnen die er aan het plaatsje gewijd waren, of het gedateerde fotootje van de vrouw in haar filmsterrenpose.

Rond twaalf uur arriveert Lars in ons dorp. Hij zet zijn auto op de parkeerplaats, vlak naast de bloembak. De brede bak is versierd met een tegeltableau dat een bron voorstelt, de bron waaraan Calderón zijn bestaan te dan-

ken heeft. Het blauwe glazuur is dof geworden, sommige tegels zijn afgebrokkeld, andere gebarsten. *Bienvenido a los Baños de Calderón* staat er boven de afbeelding in de tegels geschreven. In de bloembak groeien al heel lang geen plantjes; af en toe nestelt een zwerfkat zich in het restje kurkdroge aarde.

Lars loopt de Calle de los Baños in, langs het hotel van Federico. De luiken zijn dicht, al twintig jaar. Federico, zijn vrouw Margarita en hun dochter bewonen twee kamers aan de achterkant. Geen teken van leven; het lijkt alsof het huis leegstaat. De letters boven de deur zijn onleesbaar. Alleen wie nog heeft meegemaakt dat ze ieder voorjaar werden overgeschilderd, weet dat hier ooit Hotel Mimosa stond.

Daarnaast: het veel grotere hotel van Federico's zwager, later gebouwd en twee verdiepingen hoger. De zware dubbele deur is nog niet door termieten aangevreten, maar het pleisterwerk is afgebladderd. In holttes en kieren groeien roze vetplantjes, die niet zouden misstaan in de bloembak aan het begin van het dorp. In de zaal waar eens werd gewalst, stalt een boer nu zijn dorsmachine. De kroonluchters uit Venetië die hier begin vorige eeuw verpakt in stro in kisten op muilezels naartoe zijn gebracht, hangen er nog steeds hoopvol te wachten op betere tijden.

Het hotel lijkt op een Moorse burcht, door de uitkijktoren op een van de hoeken. Vroeger zag je er nog wel eens een hotelgast over de heuvels uitkijken, tegenwoordig wordt de toren bewoond door Bernardo's duiven. De bankjes in de toren, de bogen, het pannendak, alles zit onder de witte smurrie. Officieel heet het Gran Hotel El

Mundo, maar de dorpsbewoners noemen het Hotel Duivenpoep. Bernardo, bijgenaamd *el Esponja*, de Spons, vanwege zijn drankgebruik, houdt alleen de kamers op de begane grond beschikbaar voor de enkeling die ons dorp aandoet.

Binnen een minuut of tien heb je ons dorp wel gezien, als je tenminste in de hoofdstraat blijft. Lars merkt de steeg tussen de kerk en Hotel Duivenpoep niet op. In de Calle de la Iglesia staat de dorpschool. Hier onderwijst Carlos een klein groepje kinderen. Omdat hij van het schooltje de enige onderwijzer is, heeft hij zijn leerlingen bijeengedreven in één klaslokaal. Heldere kinderstemmen weerkaatsen tegen de gevels aan de overkant. Lars hoort ze niet en evenmin Elisa, die iedere dag omstreeks deze tijd accordeon studeert.

Halverwege de Calle de los Baños – in de bocht die het benedendorp van het bovendorp scheidt – ligt het dan: het zwavelbad. Als je er voor staat, begrijp je wat de vreemde lucht is die in dit deel van Calderón hangt als zweet in een oude laars. Naast het hek: een bordje met openingstijden, maandag tot en met zaterdag van tien tot zeven. Lars rammelt even aan het kettingslot en loopt dan verder, in de richting van het dorpsplein. Op houten bankjes die een halfrond vormen om een reusachtige ficus, zitten wat oude mannen te praten. Nieuwsgierig wordt hij opgenomen, een toerist is hier een bezienswaardigheid.

Aan het plein liggen geen winkels, alleen een café-restaurant en een kiosk waarnaast op een stoel een vrouw zit die loten verkoopt. Ze is blind. Iedere dorpeling die een tijdschrift komt halen bij de man in de kiosk, elk kind

dat een rolletje snoep koopt, maakt ook even een praatje met haar. Wanneer een jonge vrouw zonder groeten wegduikt, slaat de blinde met haar witte stok op de keien waarna de ander op haar schreden terugkeert.

‘Mónica...’ schalt het over het plein, een kreet alsof er iemand wordt gewurgd. ‘Mónica, ven...’ Het gekeuvel op de bankjes, de gesprekken bij de kiosk, alles gaat gewoon door. De duiven blijven koeren. Zelfs de vrouw die met een bungelend dood konijn in de hand onder het raam door loopt waaruit de wanhoopskreten klinken, slaat er geen acht op.

Lars kijkt en kijkt. Hij heeft het gevoel dat hij er nu pas is, in Andalusië... Wat deze dag hem ook brengen mag, hij zál naar dit plein terugkeren. Terwijl hij zijn weg door het dorp vervolgt, blikt hij nog één keer achterom. Een man koopt een lot van de blinde vrouw en drukt er, voor hij het in zijn borstzak steekt, een kus op.

Hij dacht dat hij Calderón ruimschoots achter zich had gelaten toen hij een radio hoorde. Een stadion met juichende mensen en daaroverheen de stem van een verslaggever. Even later zag hij een huis, tegen de heuvel aangebouwd, en op steenworp afstand een plomp gebouwtje met een schoorsteen. Er kwam geen rook uit. Tegen de muur lag een berg schalen en vazen, half overwoekerd met koolzaad en klaprozen. Zo te zien was het aardewerk niet kapot. Het lag daar omdat het er was neergelegd en niemand op het idee gekomen was het weg te halen. Was hij de enige die er de schoonheid van inzag? Hij bleef staan en nam een foto.

Na een paar minuten hoorde hij de radio niet meer. Alleen zijn eigen voetstappen, zijn ademhaling, het bonzen van zijn hart. Wat hijgde hij, zo steil was het toch niet. Een paar maanden terug, vlak voor zijn vijfendertigste verjaardag, was hij gestopt met roken maar hij had het niet lang volgehouden. Stel dat hij hier op dit pad in elkaar zakte en moederziel alleen stierf, stel... Hij bleef staan tot zijn ademhaling weer regelmatig werd. Een paar uur geleden had een plotselinge, pijnloze dood hem een mooie oplossing geleken, nu was hij blij dat hij door dit landschap liep, de zuivere lucht inademde. In deze droge warmte rook hij meer, en scherper.

Gretig nam hij het uitzicht in zich op: een groene handpalm met amandelbomen. Er stond er nog een in bloei. Was het op die plek vochtiger? Als alle bomen tegelijk bloeiden – wit en petticoatroze door elkaar – was het misschien te veel van het goede, zo lieflijk dat je er wee van werd. Nu was het precies goed. Precies goed... Het was lang geleden dat hij die sensatie had gehad, alleen of met iemand samen.

Terwijl hij hier stond, herinnerde hij zich een film. Een dal... uitbundig bloeiende bomen... een man en een vrouw. Eerst kwamen de beelden terug, toen het verhaal: een geoloog of bioloog op expeditie ontdekt bij toeval een vallei. Er wonen uitsluitend jonge mensen, niemand is er ouder dan dertig. De onderzoeker wordt tot over zijn oren verliefd op een vrouw, en zij op hem. Maar als het moment is aangebroken dat hij met haar wil vertrekken, stribbelt zij tegen. Ze kan hem niet uitleggen waarom, hij zal haar toch niet geloven... tweestrijd, tranen...

De laatste scène stond in zijn geheugen gegrift: terwijl

de vrouw achter haar man aan het dal uitloopt, wordt ze zwakker en zwakker. Hij moet haar op zijn rug de laatste bergpas over dragen. Op het hoogste punt staat hij stil, zodat zij nog één keer om kan kijken naar het dorp waar zij haar jeugd heeft doorgebracht. Dan hoort hij haar kreunen. Wanneer hij haar voorzichtig van zijn rug laat glijden en zich over haar heen buigt, ziet hij dat zijn geliefde veranderd is in een stokoud vrouwtje dat op het punt staat haar laatste adem uit te blazen.

De titel wist hij niet meer, en ook niet wie de film had gemaakt. Niet Orson Welles, niet Douglas Sirk, niet Dreyer, het was geen meesterwerk. Maar nu hij terugdacht aan die slotscène, aan het eerst gladde en even later gerimpelde gezicht van de hoofdrolspeelster, en hoe zij in een paar seconden ineenschrompelde tot een mummie in foetushouding, huiverde hij. Vlug trok hij de dop van zijn lens en nam een foto.

Eerst hoorde hij voetstappen, toen pas zag hij een vrouw over het lager gelegen karrenspoor richting Calderón lopen. Zijn eerste indruk van mij was dat ik gebocheld was. Pas toen ik dichterbij kwam, zag hij dat ik een rugzak droeg waaruit twee waterflessen staken. Misschien was hij in verwarring over mijn leeftijd: mijn donkerblonde haar is met grijze strengen doorschoten, maar ik beweeg me als een jongen van achttien. Minstens tweemaal per week leg ik het pad door het dal af en ik ken iedere steen, versmalling, kuil, boomwortel.

Toen ik merkte dat de man die ik uit de verte al had gezien, aan het fotograferen was, hield ik mijn pas in: hij wilde vast geen vreemde vrouw op zijn vakantiekiekje.

Maar hij groette en gebaarde dat ik door kon lopen. Terwijl ik mijn weg vervolgde, drukte hij af. In de stilte hoorde ik het al te bekende rasperige klikje.

En nog een.

En nog een.

Een zoen, alleen daarmee kon ik het vergelijken. De verwarring als een broederlijk bedoelde zoen door het tegelijk wegdraaien van de hoofden een kus op de lippen wordt, in de nek, in de hals, daar waar mijn huid zacht is als rijstpapier. In geen zeven jaar – zo lang als Ian dood is – was ik op mijn lippen gekust, zelfs niet per ongeluk. Zag hij dat ik bij het tweede of derde klikje met een schokje rechter op ging lopen? Mijn kin in de lucht stak? Mijn buikspieren aanspande? Ik ben lang, en altijd zo tener geweest. Ik ben nooit moeder geworden, maar toen ik ophield met bloeden kreeg ik een buik... Juist nu, nu ik nooit meer een kind zal krijgen, wordt er nogal eens verbaasd naar mijn bekken gestaard: het zal toch niet, op haar leeftijd? Hij nam wel vijf, zes foto's van het dal, van mij, van mij in het dal. Toen ik hem niet meer hoorde klikken, overwon ik mijn schroom. Ik liep een paar passen de heuvel op zodat ik niet hoefde te roepen.

‘Als je dit pad volgt, zie je in de verte de Middellandse Zee. Is ook een mooi plaatje. Een minuut of tien als je stevig doorloopt.’

Ik had me in het Engels tot hem gericht en hij bedankte me ook in het Engels. In het stille dal kreeg ieder woord een zekere nadruk. ‘Ik had dit absoluut niet verwacht zo dicht bij de kust,’ zei hij terwijl hij aan een knopje van zijn camera morrelde. Met een bezorgd gezicht hield hij hem op zijn kant, draaide aan de lens. Was zijn toestel kapot, waren alle foto's mislukt?

‘Je hebt zowat een heel rolletje volgeschoten, is ’t niet?’

‘Dat moet wel.’

‘Waarom, als ik vragen mag?’

‘Om die ene foto te kunnen maken.’

Die ene goeie... dé foto... Het klonk me vertrouwd in de oren. Ian zei altijd: ik heb hem. Of: dit was hem. Toch betwijfelde ik of deze man ook fotograaf was. Ian placht eindeloos het juiste moment af te wachten en als het dan zover was, krulde hij zich om zijn toestel als een jager om de trekker van zijn geweer.

‘Is het voor jezelf, voor je plezier?’ Mijn blik gleed naar zijn schouder waarop in grote letters, rood op een grijze ondergrond, Cinetotale stond. ‘Of ben je fotograaf?’

‘Voor mijn plezier, voor mijn werk... dat is voor mij hetzelfde.’

Ik vroeg niet door want ik begreep wat hij bedoelde. Als ik over een lastig te vertalen woord nadenk, houdt dat niet op als ik mijn pen neerleg. Het spookt door mijn hoofd terwijl ik een perzik schil, mijn tanden poets, mijn lippen stift. Ik had wel langer met hem willen praten, er komt hier zo zelden een vreemdeling. Soms snak ik naar een gesprek dat verder gaat dan de laatste dorpsroddel. Maar ik ben het converseren verleerd, of misschien ben ik er nooit goed in geweest. In Calderón is dat niet erg, Spanjaarden praten ook als er niets te zeggen valt. Ze hebben nog steeds niet opgemerkt dat ik nogal zwijgzaam ben. In het begin weten ze het aan mijn gebrekkige Spaans, tegen de tijd dat ik de taal beter sprak, viel het niemand meer op.

Terwijl ik doorliep, hoorde ik in mijn rug weer het ge-